EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

TYÖRYHMÄMIETINTÖ
LAKIALOITE
laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi edustajanpalkkiosta annettua lakia. Laista poistettaisiin säännökset kansanedustajalle maksettavan kulukorvauksen määrästä ja annettaisiin eduskunnan palkkiotoimikunnalle toimivalta vahvistaa kulukorvauksen määrä. Samalla muut kansanedustajille edustajantoimesta aiheutuvien kulujen korvaamista koskevat säännökset ajantasaistettaisiin.

Eduskunnan palkkiotoimikunta vahvistaisi edustajanpalkkioiden määrien lisäksi jatkossa myös edustajantoimesta aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvauksen määrän. Korvaus olisi nykyistä vastaavasti kiinteämääräinen ja tasoja voisi olla useita.

Laki ehdotetaan tulevan voimaan 21.4.2027. Lakiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännös, jolla nykyisin voimassa olevien kulukorvausta koskevien säännösten soveltamista jatketaan 31.8.2027 asti.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja sen arviointi

1.1 Yleistä

Edustajanpalkkiosta annetussa laissa (328/1947, jäljempänä *palkkiolaki*) säädetään kansanedustajille maksettavasta edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatimasta palkkiosta. Laissa säädetään myös edustajalle samalta ajalta edustajantoimesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista maksettavasta korvauksesta (jäljempänä *kulukorvaus*).

Palkkiolain 1 §:n 1 momentin (701/2003) mukaan edustajanpalkkioiden määrät vahvistaa eduskunnan palkkiotoimikunta. Palkkiotoimikunnan toimivaltaan ei kuulu kulukorvauksen määrän vahvistaminen, vaan sen määräytymisen perusteista säädetään nykyisin suoraan laissa.

1.2 Kulukorvaus

Palkkiolain 1 §:n 2 momentin (528/2000) mukaan kulukorvauksen suuruus on 30 prosenttia valtion A 27 palkkausluokan peruspalkasta. Edustajalle, joka on valittu muusta kuin Helsingin tai Uudenmaan vaalipiiristä, suoritetaan kulukorvausta 40 prosentin mukaan laskettuna. Jos edustajalla on muussa kuin Helsingin tai Uudenmaan vaalipiirissä olevan asunnon lisäksi edustajantoimen hoitamista varten omistus- tai vuokra-asunto Helsingissä, Espoossa, Kauniaisissa tai Vantaalla, suoritetaan kulukorvausta 55 prosentin mukaan laskettuna. Uudenmaan vaalipiiristä valitun edustajan kulukorvaus lasketaan kuitenkin 40 prosentin mukaan, jos hänen asuntonsa on yleistä kulkutietä käyttäen kauempana kuin 30 kilometrin matkan päässä eduskuntatalosta.

Kuten kulukorvaussäännöksen viimeisintä muutosta koskeneessa lakialoitteessa (LA 61/2000 vp, s. 4/II) on todettu, yleisestä kulukorvauksesta edustajat maksavat ne moninaiset kansanedustajan toimen hoitamiseen liittyvät kulut, joita eduskunta ei erikseen korvaa ja joista kuluista muissa työpaikoissa työnantaja normaalisti vastaa tai antaa korvauksen tai työntekijä saa verovähennyksen. Suurin tällainen kustannus on oman auton käyttömeno. Eduskunta ei korvaa oman auton käyttöä kuin tietyin edellytyksin kodin ja eduskuntatalon välillä matkustussäännön ja -ohjeen mukaisesti. Samoin Suomessa tapahtuvien työmatkojen yhteydessä tapahtuva majoittuminen korvataan erikseen lähinnä vain valiokuntamatkaan liittyen. Edustajilla on myös kuluja, joita ei yleensä tai ainakaan yhtä suurina esiinny palkansaajilla yleisillä työmarkkinoilla, kuten jatkuvasta julkisuudessa esiintymisestä aiheutuvat kulut ja edustajan työhön liittyvät edustusmenot.

Veroton kulukorvaus on nykyisin määrältään 986,81 euroa, 1315,75 euroa tai 1809,15 euroa kuukaudessa. Edustajalle, joka on valittu muusta kuin Helsingin tai Uudenmaan vaalipiiristä, suoritetaan kulukorvaus 1315,75 euron mukaisesti. Jos edustajalla on muussa kuin Helsingin tai

Uudenmaan vaalipiirissä olevan asunnon lisäksi edustajantoimen hoitamista varten omistus- tai vuokra-asunto Helsingissä, Espoossa, Kauniaisissa tai Vantaalla, suoritetaan kulukorvaus 1809,15 euron mukaisesti. Uudenmaan vaalipiiristä valitun kansanedustajan kulukorvaus on 1315,75 euroa, jos hänen asuntonsa on yleistä kulkutietä käyttäen kauempana kuin 30 kilometrin päässä eduskuntatalosta. Pääkaupunkiseudulla vakinaisesti asuvien kansanedustajien kulukorvaus on 986,81 euroa.

Vaalipiirissä sijaitsevaa vakinaista asuntoa tulee käyttää edustajan varsinaiseen asumiseen. Kesähuvila tai muu vapaa-ajan asunto ei oikeuta korotettuun kulukorvaukseen. Kunkin vaalikauden alussa on tehtävä uusi selvitys asunto-olosuhteista. Mikäli asunto-olosuhteet muuttuvat kesken vaalikauden, tulee muutoksesta ilmoittaa eduskunnan hallinto- ja palveluosastolle.

Kulukorvaussäännöksen perustana oleva valtion A 27 palkkausluokka on poistettu käytöstä vuoden 2004 jälkeen, eikä siihen siten ole tullut korotuksia. Kulukorvauksen määrä on siitä lähtien säilynyt samana. Tilastokeskuksen rahanarvonmuuntimen mukaan 1 euro vuodelta 2005 on vuoden 2025 rahassa 1,47 euroa. Jos kulukorvaukset olisivat muuttuneet rahanarvon muutosten mukaan samassa tahdissa, olisivat kulukorvaukset vuoden 2025 rahassa 1448,74 euroa, 1931,68 euroa ja 2656,05 euroa.

Palkkiotoimikunta on tehnyt alkuvuodesta 2026 kyselyn edustajille saadakseen kattavan kuvan palkkiojärjestelmän kokonaisuudesta. Kyselyn selkeä tulos oli, että edustajantoimesta aiheutuvien kustannusten yleistä lisäkorvausta, eli kulukorvausta, ei pidetty ajantasaisena eikä sen katsottu vastaavan eduskuntatyöhön liittyviä todellisia kustannuksia. Näkemys korostui niiden vastaajien keskuudessa, jotka oli valittu jostakin muusta kuin Helsingin tai Uudenmaan vaalipiiristä. Toinen selkeä tulos oli, ettei edustajien asumisen kulukorvauksen katsottu olevan tasoltaan oikeassa suhteessa edustajantoimen hoitamista varten hankitun omistus- tai vuokra-asunnon kustannuksiin.

Puhemiesneuvoston aamukoulussa (ks. PmNP 64/2026 vp) on keskusteltu tarpeesta päivittää palkkiolakia. Keskustelussa suhtauduttiin laajasti myönteisesti siihen, että kulukorvauksia koskeva päätösvalta siirrettäisiin palkkiotoimikunnalle. Muutosta perusteltiin erityisesti sillä, että edustajien ei tulisi päättää omista korvauksistaan, sekä järjestelmän selkeyttämistarpeella. Useissa puheenvuoroissa korostettiin, ettei kyse ole korotuksista vaan päätöksentekomekanismin uudistamisesta, ja että mahdollisessa valmistelussa tulee huomioida sekä kansanedustajien työn nykyiset olosuhteet että julkisen talouden kokonaisuus. Keskustelun pohjalta puhemiesneuvosto ja pääsihteeri ovat linjanneet tarvittavien muutosten valmistelusta.

1.3 Matkustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Palkkiolain 1 a–1 c §:ssä säädetään muun muassa kansanedustajan matkustamisesta aiheutuvien kustannusten maksamisesta ja korvaamisesta. Lain 1 a–1 c §:n sekä eduskunnan työjärjestyksen (40/1999) 73 §:n nojalla eduskunnan kansliatoimikunta päättää kansanedustajien ja kansanedustajien avustajien matkustussäännöstä. Matkustussäännön nojalla on annettu tarkemmat matkustusohjeet.

Palkkiolain 1 a–1 c § ovat sanamuodoiltaan vanhentuneita. Säännökset on tarpeen ajantasaistaa. Säännösten soveltamiseen ja korvauskäytäntöihin ei ole tarkoitus tehdä muutoksia suhteessa nykytilaan.

1.4 Palkkion maksaminen vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulevalle edustajalle

Palkkiolain 2 §:n 1 momentissa säädetään edustajanpalkkion suorittamisen alkamisajankohdasta. Momentin jälkimmäinen virke koskee tilannetta, jossa edustaja tulee eduskunnan jäseneksi kesken vaalikauden. Säännöksen mukaan palkkio suoritetaan näissä tilanteissa edustajalle siitä päivästä alkaen, jona hänen valtakirjansa on hyväksytty.

Perustuslain 24 §:n 1 momentista johtuu, ettei edustajanpalkkiota voida maksaa kerralla useammalle kuin 200 edustajalle. Nykyinen säännös on jossain määrin tulkinnanvarainen, eikä sen suhde työjärjestyksen sääntelyyn ole täysin selvä. Säännöksessä käytettyä käsitettä “valtakirjan hyväksyminen” ei käytetä muualla lainsäädännössä.

Eduskunnan työjärjestyksen 2 §:ssä säädetään valtakirjojen tarkastamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan pääsihteeri tarkastaa myös myöhemmin esitetyt valtakirjat. Lisäksi työjärjestyksen 2 §:n 2 momentissa säädetään, että ennen kuin edustaja ryhtyy hoitamaan edustajantointaan, hänen on esitettävä tarkastettu valtakirjansa puhemiehelle, joka ilmoittaa tästä täysistunnossa.

Käytännössä on ollut esimerkiksi tilanne, jossa edustajalle on myönnetty vapautus edustajantoimesta tietystä tulevasta päivästä lukien (ks. VAP 36/2026 vp) ja pääsihteeri on tarkastanut hänen tilalleen kyseisestä päivästä lukien tulevan edustajan valtakirjan. Palkkiolain nykyisen 2 §:n 1 momentin viimeinen virke ei ole ongelmitta sovellettavissa tällaiseen tilanteeseen ja sitä on syytä selkeyttää.

1.5 Mahdollisuuksista palauttaa edustajanpalkkio

Puhemiesneuvosto on pitänyt perusteltuna (PmNP 70/2026 vp) arvioida osana edustajien palkkiolain uudistamistyötä, voidaanko sääntelyä muuttaa siten, että edustaja voisi oma-aloitteisesti palauttaa palkkionsa tai osan siitä joustavasti lyhyidenkin poissaolojen osalta. Työryhmä on tämän vuoksi tarkastellut asiaa osana valmistelutyötään.

Kansanedustajanpalkkion oma-aloitteinen palauttaminen ei ole tällä hetkellä edustajanpalkkiolain mukaan mahdollista. Edustajanpalkkiolain mukaan, jos edustaja toistuvasti jättää osallistumatta eduskuntatyöhön ilman hyväksyttävää estettä, voi eduskunta puhemiesneuvoston ehdotuksesta päättää, että hän menettää määrätyltä ajalta edustajanpalkkionsa tai osan siitä. Puhemiesneuvosto voi päättää, että kuukautta pidemmän poissaolon ajalta edustajalle ei hänen pyynnöstään suoriteta edustajanpalkkiota tai osaa siitä. Vuosina 2000–2007 voimassa olleen säännöksen mukaan, jos edustaja puhemiesneuvoston tai eduskunnan luvalla ei osallistu eduskuntatyöhön, voi puhemiesneuvosto edustajan pyynnöstä päättää, että hänelle ei poissaolon ajalta suoriteta edustajanpalkkiota tai osaa siitä. Lisäksi tuolloin voimassa olleen 2 §:n 4 momentin mukaan puhemiesneuvosto saattoi lisäksi päättää palkkion suorittamatta jättämisestä painavasta syystä.

Tarkasteltaessa kysymystä mahdollisesta edustajapalkkion oma-aloitteisesta palauttamisoikeudesta tulee huomioida erityisesti perustuslain 28 §:n 3 momentti, perustuslain 29 § ja edustajanpalkkiolain 2 §:n 3 momentti. Perustuslain 28 §:n 3 momentin mukaan, jos kansanedustaja olennaisesti ja toistuvasti laiminlyö edustajantoimensa hoitamisen, eduskunta voi hankittuaan asiasta perustuslakivaliokunnan kannanoton erottaa hänet edustajantoimesta joko kokonaan tai määräajaksi päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Perustuslain 29 §:ssä säädetään kansanedustajan riippumattomuudesta. Säännöksen mukaan kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta. Hän on siinä velvollinen noudattamaan perustuslakia, eivätkä häntä sido muut määräykset. Edustajanpalkkiolain 2 §:n 3 momentin mukaan, jos edustaja toistuvasti jättää osallistumatta eduskuntatyöhön ilman hyväksyttävää estettä, voi eduskunta puhemiesneuvoston ehdotuksesta päättää, että hän menettää määrätyltä ajalta edustajanpalkkionsa tai osan siitä.

Asian arvioinnissa ensinnäkin merkityksellistä olisi se, että perustuslakivaliokunnan mukaan edustajanpalkkio on yksi tae perustuslain 29 §:n mukaisen kansanedustajan riippumattomuuden toteutumiselle. Mikäli edustajanpalkkiosta voisi oma-aloitteisesti kieltäytyä, tulisi pohtia kieltäytymisen vaikutuksia riippumattomuuteen. Mikäli edustaja kieltäytyisi palkkiosta, todennäköisesti hänen pitäisi hankkia toimeentulonsa muulla tavoin. Arvioitaessa mahdollista oikeutta palauttaa edustajanpalkkiota tulisi arvioida tarkemmin kysymystä siitä, kuinka pitkäkestoisesti palkkiosta voisi kieltäytyä ilman, että sillä katsottaisiin olevan vaikutusta edustajantoimen riippumattomuuden toteutumiselle.

Toiseksi tulisi arvioida sitä, missä kaikissa tilanteissa jälkikäteistä palautusoikeutta voisi käyttää. Edustajan tulee lähtökohtaisesti hoitaa edustajantoimea. Eduskunnan työjärjestyksen 48 §:ssä säädetään poissaolotietojen kirjaamisesta. Jos oma-aloitteista palkkion palauttamisoikeutta voisi yrittää käyttää esimerkiksi siihen, että edustaja pyrkisi selittämään

täysistunnosta olleen muun kuin hyväksyttävän poissaolon kyseistä päivää koskevan palkkion jälkikäteisellä palauttamisella, edellyttäisi tällainen mahdollisuus palauttamisoikeuden suhteen arviointia poissaoloilmoituksia koskeviin menettelyihin laajemminkin.

Kolmanneksi tulisi arvioida edustajanpalkkiosta kieltäytymisen suhdetta perustuslain 28 §:n 3 momenttiin. Voitaneen olettaa, että edustajanpalkkion palauttamisella edustaja pyrkisi siihen, että hän saisi hyväksyttävän syyn olla hoitamatta normaalisti edustajantoimea kyseisenä ajanjaksona. Perustuslain 28 §:n 3 momentin mukaan, jos kansanedustaja olennaisesti ja toistuvasti laiminlyö edustajantoimensa hoitamisen, eduskunta voi hankittuaan asiasta perustuslakivaliokunnan kannanoton erottaa hänet edustajantoimesta joko kokonaan tai määräajaksi päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Neljänneksi mahdollista oma-aloitteista palkkion palauttamista koskevaa sääntelyä tulisi arvioida suhteessa edustajanpalkkiolain 2 §:n 3 momentin mukaiseen mahdollisuuteen päättää, että edustaja voi menettää määrätyltä ajalta edustajanpalkkionsa tai osan siitä.

Mikäli säädettäisiin tällaisesta palkkion palauttamisoikeudesta, tulisi arvioida, miten se yhteensovitettaisiin edellä kuvatun muun sääntelyn kanssa. Koska sääntely tulisi yhteensovittaa palkkiolain muun sääntelyn, perustuslain ja eduskunnan työjärjestyksen kanssa, edellyttäisi tämä arviointi riittävän perusteellista valmistelua. Koska asiaan sisältyy useita erilaisia periaatteellisia ja valtiosääntöisesti merkityksellisiä kysymyksenasetteluja, ei työryhmä ole pitänyt asian monimutkaisuus huomioiden mahdollisena laatia käytettävissä olevassa ajassa asiaa koskevaa sääntelyehdotusta. Tämän vuoksi ehdotukseen ei sisälly oma-aloitteista palauttamisoikeutta koskevia säännösehdotuksia, vaan asian mahdollinen arviointi tulisi tehdä erikseen.

2. Tavoitteet ja ehdotukset

Aloitteen tavoitteena on kulukorvauksen määräytymismekanismin ajantasaistaminen ja uudistaminen siten, että se huomioi kansanedustajien työn nykyiset olosuhteet ja julkisen talouden kokonaisuuden, ja että kulukorvausjärjestelmä säilyy hallinnollisesti kevyenä. Tämän toteuttamiseksi aloitteessa ehdotetaan, että palkkiolaista poistettaisiin säännökset kansanedustajalle maksettavan kulukorvauksen määrästä ja annettaisiin eduskunnan palkkiotoimikunnalle toimivalta päättää kulukorvauksen määristä.

Aloitteen tavoitteena on lisäksi ajantasaistaa muut kansanedustajille edustajantoimesta aiheutuvien kulujen korvaamista koskevat säännökset. Tästä syystä lain 1 a ja 1 c §:ää sekä 3 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ja lain 1 b § kumottavaksi. Lisäksi palkkion suorittamisen alkamisajankohtaa kesken vaalikauden eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle ehdotetaan selkeytettäväksi.

3. Vaikutukset

Ehdotuksen valtiontaloudelliset vaikutukset riippuvat keskeisesti siitä, mitä palkkiotoimikunta jatkossa linjaa kulukorvauksen määrästä. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena ei ole kulukorvausten korottaminen vaan päätöksentekomekanismin uudistaminen ja sellaisen mallin kehittäminen, jossa huomioidaan julkisen talouden kokonaisuus ja kansanedustajien työn olosuhteet. Tarkoituksena ei ole esimerkiksi tavoitella sellaista hypoteettista tasoa, jolla korvaukset voisivat olla, jos rahan arvon muutos vuodesta 2005 nykypäivään kurottaisiin umpeen.

Mahdollisen kulukorvauksen tason tarkistuksen valtiontaloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida laskelmalla yhden prosenttiyksikön korotuksen kustannus. Kansanedustajien kulukorvausmenot olivat vuonna 2025 kaikkiaan 3 597 952 euroa. Näin ollen jokaista prosenttiyksikön korotusta kohden kulukorvauksen kustannukset nousisivat noin 36 000 eurolla verrattuna nykytasoon.

Ehdotuksella voi olla vaikutuksia myös kulukorvaukseen liittyvien hallinnollisten menojen tasoon kahdella tavalla. Ensinnäkin muutos vaikuttaa palkkiotoimikunnan työmäärää kertaluonteisesti lisäävästi sinä ajanjaksona, jona uusi kulukorvausmalli luodaan. Tämän jälkeen palkkiotoimikunnan työmäärän ei arvioida juurikaan kasvavan suhteessa nykyiseen. Palkkiotoimikunnan puheenjohtajalle ja jäsenille on maksettu palkkio kohtuullisen laskun mukaan. Esimerkiksi vuonna 2025 palkkiotoimikunta kokoontui viisi kertaa ja sen puheenjohtajalle maksettiin 5000 euron palkkio ja jäsenille 3550 euron palkkio, minkä lisäksi toiminnasta aiheutui mm. kokoustarjoilukuluja. Ehdotetun muutoksen arvioidaan vaikuttavan lähinnä määräaikaisesti palkkiotoimikunnan kustannuksia korottavasti.

Toisekseen muutos voi lisätä eduskunnan hallinto- ja palveluosaston työmäärää, jos kulukorvausten suorittamiseen tarvittava hallinnollinen työ monimutkaistuu suhteessa nykyiseen kulukorvausmalliin, jota voidaan pitää hallinnollisesti kevyenä. Mahdolliset hallinnollisten menojen muutokset arvioidaan kuitenkin kertaluonteisiksi ja vähäisiksi, koska ehdotettu sääntely mahdollistaa nykyistä vastaavan hallinnollisesti kevyen maksatusmenettelyn.

Muiden kansanedustajille edustajantoimesta aiheutuvien kulujen korvaamista koskevien säännösten ajantasaistamisella vastaamaan nykyistä soveltamiskäytäntöä ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.

4. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Valmistelussa on ollut esillä vaihtoehto, jossa palkkiotoimikunnan harkintavaltaa kulukorvauksen määrän vahvistamisessa ohjattaisiin ehdotettua täsmällisemmin lain

säännöksillä. Tällaisessa vaihtoehdossa arvioitiin olevan nykyistä sääntelytapaa vastaavia etuja ja haasteita. Sen etuna olisi, että kulukorvauksen määrän perusteet kävisivät ehdotettua sääntelymallia selkeämmin ilmi laista. Toisaalta tunnistettiin, että tarkempi laintasoinen sääntely kulukorvauksen määrästä ei ole tarpeen ehdotetussa sääntelymallissa, jossa toimivalta määrästä päättämiseen olisi edustajanpalkkioiden tapaan palkkiotoimikunnalla (ks. jäljempänä säätämisjärjestysperustelut). Ehdotetun sääntelyratkaisun arvioitiin myös toteuttavan parhaiten puhemiesneuvostossa ilmaistua tavoitetta antaa kulukorvauksen määrästä päättäminen muiden kuin edustajien itsensä päätettäväksi.

Valmistelussa tunnistettiin myös vaihtoehto, jossa kulukorvausjärjestelmään sisältyisi asumisen osalta todellisiin kustannuksiin perustuva korvaus ja enimmäismäärä. Sääntelymalli, jossa asumisen osuus kulukorvauksesta mitoitettaisiin vastaamaan paremmin edustajantoimen hoitamista varten hankitun omistus- tai vuokra-asunnon todellisia kustannuksia, olisi lähtökohdiltaan hyvin erilainen nyt ehdotettuun nähden. Todellisia kustannuksia vastaavat korvausmallit edellyttäisivät tarkempaa sääntelyä laissa ja niiden toteuttaminen olisi hallinnollisesti ehdotettua mallia huomattavasti raskaampaa. Työryhmätyöskentelyn puitteissa ei arvioitu tarkemmin tällaisia asumiskustannusten korvauksen vaihtoehtoja. Yleisesti voidaan todeta, että todelliset kustannukset huomioivan kulukorvauksen maksaminen voisi sisältää eduskunnan hallinnossa harkintavallan käyttöä, mikä muuttaisi korvauksen maksun luonnetta merkittävästi nykyisestä. Työryhmätyöskentelyssä on arvioitu, että tavoite asumiskustannusten nykyistä paremmasta huomioimisesta voi toteutua ehdotetussa sääntelymallissa ilman hallinnollisen työn mainittavaa lisääntymistä.

5. Lausuntopalaute

Työryhmä on saanut mietintöluonnoksestaan kirjallisen lausunnon palkkiotoimikunnalta. Lausunnossaan palkkiotoimikunta kiinnitti huomiota siirtymäsäännösluonnokseen ja katsoi, että sitä on paikallaan selventää siten, että palkkiotoimikunta voisi käyttää toimivaltaansa mietinnössä tarkoitetulla tavalla heti ehdotetun lain voimaantulosta lukien. Muilta osin palkkiotoimikunnalla ei ollut luonnoksesta huomautettavaa.

Palautteen johdosta muutoslain siirtymäsäännöstä selkeytettiin siten, että palkkiotoimikunnan toimivalta päättää kulukorvauksen määrästä alkaa lain voimaantulosta, ja siirtymäaikana kulukorvausta suoritetaan edustajille palkkiolain nykyisen 1 §:n 2 momentin mukaisesti.

6. Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Pykälän 1 momentin palkkiotoimikunnan toimivaltaa koskevaan säännökseen lisättäisiin toimivalta vahvistaa kansanedustajille maksettavan kulukorvauksen määrä. Samalla pykälän 2 momentin säännökset kulukorvauksen määrästä ehdotetaan poistettaviksi.

Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin nykyisin 2 momentissa oleva perussäännös korvauksen maksamisesta kansanedustajille edustajantoimesta aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista. Säännökseen lisättäisiin maininta korvauksen kiinteämääräisyydestä ja kohtuullisuudesta.

Kiinteämääräisyydellä viitataan siihen, ettei korvaus perustuisi erikseen hyväksyttäviin kuluihin, vaan se maksettaisiin palkkiotoimikunnan vahvistaman määrän mukaisena riippumatta tosiasiassa kullekin edustajalle aiheutuneista kustannuksista. Kulukorvauksen tasoja voisi kuitenkin olla useampia.

Korvauksen kohtuullisuuden vaatimus ilmaisee korvauksen tasoa koskevan yleisen periaatteen. Se liittyy myös kulukorvauksen verovapauteen. Tuloverolain (1535/1992) 70 §:n mukaan veronalaista tuloa ei ole kohtuullinen korvaus, joka maksetaan kansanedustajan toimen hoitamisesta aiheutuneiden erityisten kustannusten ja elantokustannusten lisäyksen kattamiseksi. Säännöksen sanamuodon mukaisesti verottomuus koskee kohtuullista korvausta. On sekä kulukorvauksen tarkoituksen että kansanedustajan verotuksen kannalta perusteltua, että kulukorvauksen taso on asetettava kohtuulliseksi.

Kulukorvausta koskevassa perussäännöksessä tarkoitettujen edustajantoimesta aiheutuvien ylimääräisten kulujen määrään vaikuttavat ennen kaikkea pykälän 2 momentissa nykyisin mainitut edustajan vaalipiiri ja asuinpaikka. Ne olisi siten huomioitava kulukorvauksen tasoissa myös jatkossa. Kulukorvauksen määrää ei kuitenkaan olisi tarkoitus sitoa nykyisen pykälän 2 momentin kaltaisella tavalla kaavamaisesti tietyssä kunnassa sijaitsevaan edustajantoimen hoitamista varten olevaan asuntoon. Matkustusaika asunnon ja eduskunnan välillä sekä joukkoliikennevälineiden käyttömahdollisuudet ovat käytännössä kuntarajoja olennaisempia ylimääräisten kulujen syntymisen kannalta. Asuinkulujen lisäksi muutkin kulut ovat tyypillisesti suurempia edustajilla, joiden asuinpaikka ja vaalipiiri ovat kauempana eduskunnasta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös säännös, jolla selkeytettäisiin pykälässä tarkoitetun kulukorvauksen suhdetta lain 1 a ja 1 c §:ssä tarkoitettuihin matkustuskustannusten korvauksiin. Ehdotetun säännöksen perusteella 1 §:ssä tarkoitetulla kulukorvauksella korvattaisiin muita kuin 1 a tai 1 c §:ssä tarkoitettuja kuluja. Kuluja, joiden korvaamisesta säädetään 1 a tai 1 c §:ssä, ei näin ollen huomioitaisi 1 §:ssä tarkoitetun kulukorvauksen määrissä.

Palkkiotoimikunnan olisi määriteltävä kulukorvauksen eri tasojen kriteerit yksiselitteisiksi siten, että kulukorvauksen maksatukseen eduskunnan hallinnossa ei sisältyisi kulukorvauksen suuruuden harkintaa edellyttäviä seikkoja. Näin järjestelmä säilyy hallinnollisesti kevyenä ja selkeänä edustajille.

Pykälän 2 momenttiin jäisi säännös kulukorvauksen suorittamisesta samalta ajalta kuin edustajanpalkkiota. Edustajanpalkkion suorittamisajasta säädetään lain 2 pykälässä.

1 a §. Matkustuskustannusten korvaamista koskevat 1 a ja 1 b § ehdotetaan saatettavan ajan tasalle ja vastaamaan nykyistä soveltamiskäytäntöä. Samalla niiden sisältö yhdistettäisiin yhdeksi pykäläksi.

Ehdotettu 1 a §:n 1 momentti sisältäisi koonnin edustajantoimen hoitamiseen liittyvästä kotimaan matkustamisesta aiheutuvista kustannuksista, jotka joko maksetaan edustajan puolesta etukäteen tai korvataan jälkikäteen. Edustajantoimen hoitamisella tarkoitetaan yleisesti täysistuntoihin osallistumista, valiokuntatyöskentelyä ja muita valtiopäivätoimia, eduskunnan toimielinten toimintaan osallistumista sekä kansalaistapaamisia ja sidosryhmätyötä. Pykälän 4 momentissa ehdotettujen valtuuksien nojalla kansliatoimikunta voisi antaa tarkempia määräyksiä hyväksyttävistä kustannuksista, korvausten määristä ja perusteista sekä menettelystä.

Momentin 1 ja 2 kohdat vastaisivat käytännössä nykyisen 1 a §:n ajantasaistettua sisältöä. Momentin 2 kohdassa tarkoitettu lentokoneen käyttö kotimaassa pitäisi sisällään myös tilanteet, joissa kotimaan lentokentältä toiselle kotimaan lentokentälle suuntautuvan matkan aikana on välttämätöntä tehdä välilasku tai vaihtaa konetta muualla kuin Suomessa sijaitsevalla lentokentällä. Käytännössä tällaisia tilanteita voi syntyä esimerkiksi matkustettaessa Ahvenanmaalta Helsinkiin, jos ajankäytöllisesti ja kustannuksiltaan järkevin matkustusvaihtoehto olisi reittilento esimerkiksi Tukholman kautta.

Momentin 3 kohdassa tarkoitettua laivaliikennettä ei mainita nykyisin laissa, mutta eduskunnan kansliatoimikunnan päättämässä matkustussäännössä se on huomioitu. Kansanedustajien matkaliput kotimaan reittilennoille sekä raide- ja linja-autoliikenteeseen ja tarpeen mukaan Ahvenanmaan laivalle tilataan tyypillisesti eduskunnan matkatoimistosta, mutta joukkoliikenteen kustannuksia voidaan myös korvata edustajalle matkakorvaushakemuksella.

Momentin 4 ja 5 kohtiin ehdotetaan otettavaksi säännökset edustajien taksin käytön korvaamisesta, joka perustuu nykyisin lain 1 b §:ään. Momentin 5 kohdassa tarkoitetun kohtuullisen taksin käytön pääkaupunkiseudulla olisi liityttävä eduskuntatyöhön. Sen osalta matkustamisen tarkoitus olisi siis muita momentin kohtia suppeampi. Ehdotetut säännökset vastaisivat nykyistä matkustussääntöön ja -ohjeeseen perustuvaa soveltamiskäytäntöä. Matkustussääntöön sisältyy myös tarkempia määräyksiä. Kansliatoimikunta voisi nykyiseen tapaan antaa tarkempia määräyksiä. Tästä säädettäisiin ehdotetussa 4 momentissa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös edustajan oman auton käytön korvaamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan oman auton käytöstä voitaisiin maksaa kohtuullinen korvaus kahden edellytyksen täyttyessä. Ensimmäinen edellytys koskee matkan kohdetta ja tarkoitusta. Matkan olisi oltava joko edustajan kodin ja eduskuntatalon välinen tai

kodin ja eduskunnan toimielimen välinen. Eduskunnan toimielimistä säädetään perustuslain 35 ja 36 §:ssä. Matkan tarkoitus olisi siis suppeammin määritelty kuin 1 momentissa.

Toiseksi edustajan oman auton käytön korvaaminen edellyttäisi, että korvaaminen on kokonaisuutena arvioituna perusteltua ottaen huomioon joukkoliikenneyhteyksien puutteellisuus, pitkät etäisyydet, matkustuskustannukset ja edustajan ajankäyttö. Pykälän 4 momentissa ehdotettujen valtuuksien nojalla kansliatoimikunta voisi antaa tarkempia määräyksiä myös oman auton käytön korvaamisesta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi 1 ja 2 momenttia täydentävä säännös, joka korvaisi nykyisen 1 b §:n pääosin. Ehdotetun säännöksen mukaan edustajalle voitaisiin erityisestä syystä maksaa kohtuullinen korvaus myös muista kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitetuista matkustuskustannuksista. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi kohtuullista korvausta oman auton tai taksin käytöstä muussakin kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, esimerkiksi terveydellisistä syistä. Terveydellisten syiden lisäksi erityisenä syynä korvata oman auton käyttöä on nykyisin matkustussäännössä pidetty esimerkiksi tarvetta kuljettaa suuri tavaramäärä kodin ja eduskunnan välillä kerran istuntokaudessa.

Pykälän 4 momentti sisältäisi kansliatoimikunnalle valtuuden antaa tarkempia määräyksiä pykälässä tarkoitetussa matkustamisessa hyväksyttävistä kustannuksista, korvausten määristä, perusteista sekä kustannusten maksamisessa ja korvaamisessa noudatettavasta menettelystä. Kansliatoimikunta on antanut tällaisia määräyksiä matkustussäännössä.

Ehdotetun 1 a §:n nojalla edustajan puolesta maksettavien tai hänelle korvattavien matkustamiskustannusten suhde 1 §:ssä tarkoitettuun kulukorvaukseen kävisi ilmi ehdotetusta 1 §:n 1 momentista.

1 b §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Matkustamiskustannusten korvaamista koskeva sääntely ehdotetaan sisällytettäväksi 1 a §:ään. Nykyisen 1 b §:n sisältämä säännös tietoliikennekustannusten korvaamisesta ei ole enää tarpeen. Nykyinen käytäntö on, että eduskunta luovuttaa edustajan käyttöön tarvittavat tieto- ja viestintätekniset laitteet ja matkaviestinliittymät. Näin ollen erikseen korvattavia tietoliikennekustannuksia ei nykyisin synny.

1 c §. Pykälässä säädetään matkakustannusten korvauksesta edustajalle matkasta, joka tehdään eduskunnan määräyksestä kotimaassa tai ulkomaille. Nykyisen säännöksen mukaan korvausta suoritetaan eduskunnan kansliatoimikunnan tarkemmin määräämällä tavalla ja sen mukaisesti kuin valtion virkamatkasta ensimmäisessä matkaluokassa kulloinkin suoritetaan. Pykälä ehdotetaan ajantasaistettavaksi.

Pykälän 1 momentista poistettaisiin vanhentunut viittaus ensimmäiseen matkustusluokkaan. Lisäksi momentin sanajärjestystä muutettaisiin siten, että säännös kansliatoimikunnan

toimivallasta määrätä tarkemmin matkakustannuksen korvauksesta siirrettäisiin momentin loppuun. Samalla säännökseen lisättäisiin toimivalta määrätä rajoituksia matkakustannusten korvaamiseen valtion virkamatkasta suoritettavaan korvaukseen nähden. Tämä on tarpeen, koska edustajalle suoritettava matkakustannusten korvaus ei täysin vastaa virkamiehelle virkamatkasta suoritettavaa matkakustannusten korvausta. Eroja on ulkomaan matkan osalta ainakin matkapäiväkorvauksen maksamisessa ja siinä, mistä matkan lasketaan alkavan ja mihin päättyvän. Kotimaan matkalta edustajalle ei lähtökohtaisesti makseta päivärahaa tai muita korvauksia. Erot johtuvat siitä, että kotimaan matkustuskustannukset huomioidaan 1 §:ssä tarkoitetussa kulukorvauksessa sekä nykyisissä 1 a ja 1 b §:ssä ja niiden nojalla annetussa matkustussäännössä. Pykälään ehdotetut muutokset eivät aiheuta muutosta suhteessa vallitsevaan soveltamiskäytäntöön.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus 1 §:n 2 momentin mukaiseen kulukorvaukseen muutettaisiin vastaamaan 1 §:ään ehdotettua muutosta, jonka johdosta kulukorvauksesta säädettäisiin 1 §:n 1 momentissa.

2 §. Pykälän 1 momentin säännöstä palkkion maksamisen alkamisesta vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle selkeytettäisiin. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle suoritettaisiin palkkiota siitä päivästä lukien, jona hän ryhtyy hoitamaan edustajantointaan.

Eduskunnan työjärjestyksen 2 §:ssä säädetään valtakirjojen tarkastamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan pääsihteeri tarkastaa myös myöhemmin esitetyt valtakirjat. Lisäksi työjärjestyksen 2 §:n 2 momentissa säädetään, että ennen kuin edustaja ryhtyy hoitamaan edustajantointaan, hänen on esitettävä tarkastettu valtakirjansa puhemiehelle. Perustuslain 28 §:ssä säädetään edustajantoimen keskeytymisestä sekä siitä vapauttamisesta ja erottamisesta. Pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa, tai eduskunnan jäsenen kuoltua, on mahdollista, että uusi edustaja tulee eduskunnan jäseneksi kesken vaalikauden.

Ehdotetun säännöksen mukaan palkkion maksaminen uudelle edustajalle alkaisi päivästä, jona hän ryhtyy hoitamaan edustajantointaan. Edustajantoimen hoitaminen alkaa, kun edustaja on esittänyt pääsihteerin tarkastaman valtakirjan puhemiehelle työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin mukaisesti ja sen edustajan, jonka tilalle uusi edustaja tulee, edustajantoimi on lakannut.

3 §. Pykälän 1 momentin viimeisessä virkkeessä oleva vanhentunut viittaus 1 §:ssä säädettyyn päiväpalkkioon ehdotetaan korvattavaksi momenttiin otettavalla säännöksellä. Päiväpalkkion määrästä säädettiin lain 1 §:n 1 momentissa, kunnes palkkiojärjestelmää uudistettiin vuonna 2000 (laki 528/2000 ja sitä edeltänyt laki 464/1977).

Uudistusta edeltäneen säännöksen mukaan milloin palkkio suoritetaan päiväpalkkiona, sen määrä on 1/365 edellä sanotusta palkkiosta lisineen. Kyseisen säännöksen mukaan, jos palkkion määrään vaikuttaa vuosiloman pituus tai toimipaikan sijainti, palkkio lasketaan 26 arkipäivään oikeuttavaa vuosilomaa vastaavasti ja toimipaikaksi katsotaan Helsinki.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan päiväpalkkion määrä on 1/365 vuotuisesta palkkiosta. Säännös on tarpeen tilanteessa, jossa edustajalla ei ole oikeutta palkkioon täydeltä kuukaudelta.

7. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan 21.4.2027. Voimaantulosta lähtien palkkiotoimikunnalla olisi toimivalta vahvistaa kulukorvauksen määrät ehdotetun lain mukaisesti.

Palkkiotoimikunnalle on tarpeen varata riittävästi aikaa uuden kulukorvausjärjestelmän luomiseksi. Lisäksi uuden järjestelmän toimeenpanoon on varauduttava eduskunnan hallinnossa.

Edellä todetuista syistä lakiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännös, jolla nykyisin voimassa olevien kulukorvauksen määrää koskevan 1 §:n 2 momentin ja viittaussäännöksen kyseiseen momenttiin sisältävän 1 c §:n 2 momentin soveltamista jatketaan uusien säännösten voimaantuloajankohdan yli. Siirtymäsäännös tarkoittaisi, että siirtymäaikana edustajille suoritettaisiin kulukorvausta nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan. Riittävänä siirtymäaikana voidaan pitää neljää kuukautta lain voimaantulosta. Uuden kulukorvausjärjestelmän mukaisen korvauksen maksaminen alkaisi ehdotetun siirtymäsäännöksen perusteella 1.9.2027.

Muilta kuin siirtymäsäännöksessä erikseen mainituilta osin uusien säännösten soveltaminen alkaisi niiden voimaantulosta, 21.4.2027.

8. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Lakialoitteessa ehdotetaan, että kansanedustajille edustajantoimen hoitamisesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista maksettavan kulukorvauksen suuruutta ei määritettäisi enää laissa, vaan kulukorvauksen suuruuden määrittäisi edustajanpalkkiolaissa tarkoitettu palkkiotoimikunta. Palkkiotoimikunnan toimivaltaan kuuluu nykyisin päättää kansanedustajien palkkion suuruudesta. Tästä toimivallasta on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 15/2000 vp, s. 2 ja PeVL 2/2003, s. 2).

Ennen nykyisen perustuslain voimaantuloa vuonna 2000 valtiopäiväjärjestykseen sisältyi erityiset säännökset edustajanpalkkiosta. Aikaisemman valtiopäiväjärjestyksen 16 §:n 2 momentin mukaan edustajanpalkkion ja matkakustannusten korvauksen perusteet säädettiin

lailla, jota koskevan ehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyi valtiopäiväjärjestyksen 70 §:n nojalla. Perustuslakivaliokunta totesi vuonna 2000 edustajanpalkkiolakia koskevaa lakialoitetta arvioidessaan, että uuteen vuoden 2000 perustuslakiin ei sisälly säännöksiä edustajanpalkkiosta. Perustuslakivaliokunnan mukaan uudesta perustuslaista johtuu, että on pitkälti lainsäätäjän harkinnassa, kuinka tarkasti edustajanpalkkiosta säädetään lailla. Valiokunnan mielestä valtiosäännöstä ei aiheutunut estettä sille, että edustajanpalkkiolaissa säädetään arvioitavana olleen ehdotuksen tapaan vain edustajanpalkkion määräytymismenettelystä mutta ei sen suuruuden perusteista (PeVL 15/2000 vp, s. 2/I, PeVL 2/2003 vp, s. 2).

Perustuslakivaliokunnan mukaan palkkiotoimikunnan asettaminen pohjautuu viime kädessä perustuslain 36 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan eduskunta valitsee muita tarvittavia toimielimiä sen mukaan kuin tässä perustuslaissa, muussa laissa tai eduskunnan työjärjestyksessä säädetään (PeVL 15/2000 vp, s. 2/II). Arvioidessaan lakialoitetta, jolla ehdotettiin palkkion suuruudesta päättämisen antamista yksin palkkiotoimikunnan tehtäväksi, perustuslakivaliokunta totesi, että perustuslaista ei ole johdettavissa vaatimusta, jonka mukaan lopullisen palkkiopäätöksen tekemisen tulisi kuulua eduskunnalle tai kansanedustajista koostuvalle eduskunnan toimielimelle. Valiokunnan mukaan päätöksenteon uskominen eduskunnan palkkiotoimikunnalle ei myöskään ollut ristiriidassa kansanedustajien riippumattomuusvaatimuksen kanssa, joten lakiehdotus ei ollut valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen (PeVL 2/2003 vp, s. 2).

Valiokunta piti edustajanpalkkiolain vuoden 2000 muutoksessa valtiosääntöoikeudellisesti tärkeänä, että edustajanpalkkio nähdään yhtenä takeena perustuslain 29 §:n mukaisen kansanedustajan riippumattomuuden toteutumiselle. Edustajanpalkkiolla turvataan valiokunnan mukaan lisäksi yleisemminkin eduskunnan toimintaedellytyksiä. Näiden seikkojen vuoksi edustajanpalkkiolain 1 §:ssä säädetään palkkiopäätöksen oikeudellisena edellytyksenä, että kansanedustajille maksetaan edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Perustuslakivaliokunta totesi, että tätä edustajanpalkkion suuruudesta päättämisen kannalta oleellista säännöstä ei ehdotettu muutettavaksi lakialoitteessa (PeVL 2/2003 vp, s. 2). Myös kansanedustajan tehtävän hoitamisesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista aiheutuvalla kulukorvauksella on merkitystä kansanedustaja riippumattomuuden toteutumisen kannalta.

Tässä lakialoitteessa ehdotettu palkkiotoimikunnan toimivalta päättää kiinteämääräisestä, kohtuullisesta korvauksesta sellaisista edustajantoimesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista, joita ei korvata tai makseta 1 a tai 1 c §:n nojalla tarkoittaa, että palkkiotoimikunnan tulee määritellä kulukorvauksen taso tai mahdolliset erilaiset tasot tyhjentävästi. Eduskunnan kanslia vastaa kulukorvausten maksatustehtävistä. Kulukorvauksen määriä koskevan palkkiotoimikunnan päätöksen tulee olla yksiselitteinen, jotta toimeenpano ei edellytä eduskunnan kansliassa tulkintaa.

Lakialoitteessa ehdotetun mukaan kulukorvausta maksettaisiin edelleen edustajantoimen hoitamisesta aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista. Laissa säädettäisiin kulukorvauksen suuruuden määräytymismenettelystä, mutta ei kulukorvauksen tasosta. Tältä osin sääntely vastaisi perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädettyä edustajapalkkion määräämistä koskevaa säännöstä, jossa säädetään vain palkkion määräämistä koskevasta menettelystä, mutta ei tarkemmin sen tasosta.

Edellä esitetyn perusteella lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ehdotan / ehdotamme,
että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki
edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan edustajanpalkkiosta annetun lain (328/1947) 1 b §, sellaisena kuin se on laissa 1071/1998, ja

muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti, 1 a ja 1 c § sekä 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti laissa 701/2003, 1 §:n 2 momentti laissa 528/2000, 1 a § laissa 330/1976, 1 c § laeissa 330/1976 ja 1110/1985 sekä 2 §:n 1 momentti laissa 39/2000, seuraavasti:

1 §

Kansanedustajille maksetaan edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Lisäksi kansanedustajille maksetaan kiinteämääräinen, kohtuullinen korvaus sellaisista edustajantoimesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista, joita ei korvata tai makseta 1 a tai 1 c §:n nojalla. Edustajanpalkkioiden ja tässä pykälässä tarkoitettujen kulukorvausten määrät vahvistaa eduskunnan palkkiotoimikunta. Palkkiotoimikunnan puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, joista kukaan ei voi olla kansanedustaja tai eduskunnan virkamies, valitsee eduskunnan puhemiehistö neljäksi vuodeksi. Puheenjohtaja kutsuu toimikunnan koolle. Toimikunta on päätösvaltainen kaikkien jäsenten ollessa sen kokouksessa läsnä. Puhemiehistö voi antaa toimikunnan toimintaa koskevia täydentäviä määräyksiä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kulukorvausta suoritetaan samalta ajalta kuin edustajanpalkkiota.

– –

1 a §

Edustajalle maksetaan tai korvataan seuraavasta edustajan tehtävän hoitamiseen liittyvästä matkustamisesta aiheutuvat kustannukset:

1) joukkoliikenteen käyttö kotimaassa;

2) säännöllisessä reittiliikenteessä olevan lentokoneen käyttö kotimaassa;

3) säännöllisessä reittiliikenteessä olevan laivan käyttö Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä;

4) edellä 1–3 kohdassa tarkoitettuun matkustamiseen liittyvä välttämätön taksin tai oman auton käyttö;

5) eduskuntatyöhön liittyvä kohtuullinen taksin käyttö pääkaupunkiseudulla.

Edustajalle voidaan maksaa kohtuullinen korvaus oman auton käytöstä kodin ja eduskuntatalon tai eduskunnan toimielimen välillä, jos se on kokonaisuutena arvioituna perusteltua ottaen huomioon joukkoliikenneyhteyksien puutteellisuus, pitkät etäisyydet, matkustuskustannukset ja edustajan ajankäyttö.

Edustajalle voidaan erityisestä syystä maksaa kohtuullinen korvaus myös muusta kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta matkustamisesta, joka johtuu edustajan tehtävän hoitamisesta.

Eduskunnan kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetussa matkustamisessa hyväksyttävistä kustannuksista, korvausten määristä ja perusteista sekä kustannusten maksamisessa ja korvaamisessa noudatettavasta menettelystä.

1 c §

Edustajalle suoritetaan kotimaassa ja ulkomailla eduskunnan määräyksestä tehdystä matkasta matkakustannusten korvausta sen mukaisesti kuin valtion virkamatkasta kulloinkin suoritetaan eduskunnan kansliatoimikunnan tarkemmin määräämällä tavalla ja määräämin rajoituksin.

Kotimaan päivärahaa ei kuitenkaan suoriteta siltä ajalta, jolta edustaja on oikeutettu 1 §:n 1 momentin mukaiseen kulukorvaukseen, paitsi jos eduskunnan määräyksestä tehty matka välittömästi liittyy ulkomaanmatkaan.

2 §

Edustajanpalkkio suoritetaan eduskuntavaalien tuloksen vahvistamispäivästä lähtien. Vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle edustajanpalkkio suoritetaan siitä päivästä alkaen, jona hän ryhtyy hoitamaan edustajantointaan.

– – – –

Helsingissä xx.xx.xxxx

_____

Nimenselvennys [eduskuntaryhmä]

Muut allekirjoittajat nimenselvennyksineen:

Rinnakkaisteksti

Laki

edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan edustajanpalkkiosta annetun lain (328/1947) 1 b §, sellaisena kuin se on laissa 1071/1998, ja

muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti, 1 a ja 1 c § sekä 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti laissa 701/2003, 1 §:n 2 momentti laissa 528/2000, 1 a § laissa 330/1976, 1 c § laeissa 330/1976 ja 1110/1985 sekä 2 §:n 1 momentti laissa 39/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
1 §	1 §
Kansanedustajille maksetaan edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Edustajanpalkkioiden määrät vahvistaa eduskunnan palkkiotoimikunta. Palkkiotoimikunnan puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, joista kukaan ei voi olla kansanedustaja tai eduskunnan virkamies, valitsee eduskunnan puhemiehistö neljäksi vuodeksi. Puheenjohtaja kutsuu toimikunnan koolle. Toimikunta on päätösvaltainen kaikkien jäsenten ollessa sen kokouksessa läsnä. Puhemiehistö voi antaa toimikunnan toimintaa koskevia täydentäviä määräyksiä.	Kansanedustajille maksetaan edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. *Lisäksi kansanedustajille maksetaan kiinteämääräinen, kohtuullinen korvaus sellaisista edustajantoimesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista, joita ei korvata tai makseta 1 a tai 1 c §:n nojalla.* Edustajanpalkkioiden *ja tässä pykälässä tarkoitettujen kulukorvausten* määrät vahvistaa eduskunnan palkkiotoimikunta. Palkkiotoimikunnan puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, joista kukaan ei voi olla kansanedustaja tai eduskunnan virkamies, valitsee eduskunnan puhemiehistö neljäksi vuodeksi. Puheenjohtaja kutsuu toimikunnan koolle. Toimikunta on päätösvaltainen kaikkien jäsenten ollessa sen kokouksessa läsnä. Puhemiehistö voi antaa toimikunnan toimintaa koskevia täydentäviä määräyksiä.
~~Edustajalle suoritetaan samalta ajalta kuin edustajanpalkkiota edustajantoimesta aiheutuvista ylimääräisistä kuluista korvausta, jonka suuruus on 30 prosenttia valtion A 27 palkkausluokan peruspalkasta. Edustajalle, joka on valittu muusta kuin Helsingin tai Uudenmaan~~	*Edellä 1 momentissa tarkoitettua kulukorvausta suoritetaan samalta ajalta kuin edustajanpalkkiota*.

~~vaalipiiristä, suoritetaan kulukorvausta 40 prosentin mukaan laskettuna. Jos edustajalla on muussa kuin Helsingin tai Uudenmaan vaalipiirissä olevan asunnon lisäksi edustajantoimen hoitamista varten omistus- tai vuokra-asunto Helsingissä, Espoossa, Kauniaisissa tai Vantaalla, suoritetaan kulukorvausta 55 prosentin mukaan laskettuna. Uudenmaan vaalipiiristä valitun edustajan kulukorvaus lasketaan kuitenkin 40 prosentin mukaan, jos hänen asuntonsa on yleistä kulkutietä käyttäen kauempana kuin 30 kilometrin matkan päässä eduskuntatalosta.~~

---

1 a §

~~Edustaja saa edustajantoimensa ajaksi ensimmäisen luokan vuosivapaalipun valtionrautateiden kaikille radoille sekä vapaalipun posti- ja lennätinlaitoksen autolinjoille.~~

~~Edustajalle, joka hoitaessaan edustajan tehtäväänsä käyttää linjaliikenteessä olevaa linja-autoa tai säännöllisessä kotimaan reittiliikenteessä olevaa lentokonetta, korvataan matkalipuista aiheutuneet kustannukset sen mukaan, kuin kansliatoimikunta tarkemmin määrää. Jos lentoliikenteen harjoittaja huolehtii lentomatkustajien autokuljetuksesta, edustaja saa korvauksen myös autokuljetuksen käyttämisestä.~~

---

1 a §

Edustajalle maksetaan tai korvataan seuraavasta edustajan tehtävän hoitamiseen liittyvästä matkustamisesta aiheutuvat kustannukset:

1) joukkoliikenteen käyttö kotimaassa;

2) säännöllisessä reittiliikenteessä olevan lentokoneen käyttö kotimaassa;

3) säännöllisessä reittiliikenteessä olevan laivan käyttö Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä;

4) edellä 1–3 kohdassa tarkoitettuun matkustamiseen liittyvä välttämätön taksin tai oman auton käyttö;

5) eduskuntatyöhön liittyvä kohtuullinen taksin käyttö pääkaupunkiseudulla.

Edustajalle voidaan maksaa kohtuullinen korvaus oman auton käytöstä kodin ja eduskuntatalon tai eduskunnan toimielimen välillä, jos se on kokonaisuutena arvioituna perusteltua ottaen huomioon joukkoliikenneyhteyksien puutteellisuus, pitkät etäisyydet, matkustuskustannukset ja edustajan ajankäyttö.

Edustajalle voidaan erityisestä syystä maksaa kohtuullinen korvaus myös muusta kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta matkustamisesta, joka johtuu edustajan tehtävän hoitamisesta.

	Eduskunnan kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetussa matkustamisessa hyväksyttävistä kustannuksista, korvausten määristä ja perusteista sekä kustannusten maksamisessa ja korvaamisessa noudatettavasta menettelystä.
1 b § Eduskunnan kansliatoimikunta voi myöntää edustajalle kohtuullisen korvauksen muista kuin 1 a §:ssä tarkoitetuista edustajan tehtävän hoitamisesta aiheutuvista matkustamiskustannuksista ja tietoliikennekustannuksista.	*kumotaan*
1 c § Edustajalle suoritetaan ~~eduskunnan kansliatoimikunnan tarkemmin määräämällä tavalla~~ kotimaassa ja ulkomailla eduskunnan määräyksestä tehdystä matkasta matkakustannusten korvausta sen mukaisesti kuin valtion virkamatkasta ~~ensimmäisessä matkaluokassa~~ kulloinkin suoritetaan.	1 c § Edustajalle suoritetaan kotimaassa ja ulkomailla eduskunnan määräyksestä tehdystä matkasta matkakustannusten korvausta sen mukaisesti kuin valtion virkamatkasta kulloinkin suoritetaan *eduskunnan kansliatoimikunnan tarkemmin määräämällä tavalla ja määräämin rajoituksin*.
Kotimaan päivärahaa ei kuitenkaan suoriteta siltä ajalta, jolta edustaja on oikeutettu 1 §:n 2 momentin mukaiseen kulukorvaukseen, paitsi jos eduskunnan määräyksestä tehty matka välittömästi liittyy ulkomaanmatkaan.	Kotimaan päivärahaa ei kuitenkaan suoriteta siltä ajalta, jolta edustaja on oikeutettu 1 §:n *1* momentin mukaiseen kulukorvaukseen, paitsi jos eduskunnan määräyksestä tehty matka välittömästi liittyy ulkomaanmatkaan.
2 § Edustajanpalkkio suoritetaan eduskuntavaalien tuloksen vahvistamispäivästä lähtien. Vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle edustajanpalkkio suoritetaan siitä päivästä alkaen, jona hänen valtakirjansa on hyväksytty.	2 § Edustajanpalkkio suoritetaan eduskuntavaalien tuloksen vahvistamispäivästä lähtien. Vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle edustajanpalkkio suoritetaan siitä päivästä alkaen, jona *hän ryhtyy hoitamaan edustajantointaan*.
_ _	_ _
3 § Edustajanpalkkio ja muut edustajalle suoritettavat korvaukset maksetaan eduskunnan kansliatoimikunnan määrääminä aikoina. Vuotuisesta palkkiosta suoritetaan kuukausittain kahdestoista osa kultakin täydeltä kuukaudelta, jolta edustajalla 2 §:n mukaan on oikeus saada palkkiota. Kuukauden osilta	3 § Edustajanpalkkio ja muut edustajalle suoritettavat korvaukset maksetaan eduskunnan kansliatoimikunnan määrääminä aikoina. Vuotuisesta palkkiosta suoritetaan kuukausittain kahdestoista osa kultakin täydeltä kuukaudelta, jolta edustajalla 2 §:n mukaan on oikeus saada palkkiota. Kuukauden osilta edustaja saa päiväpalkkion kultakin päivältä.

edustaja saa ~~1 §:ssä säädetyn~~ päiväpalkkion kultakin päivältä.	*Päiväpalkkion määrä on 1/365 vuotuisesta palkkiosta.*
	Tämä laki tulee voimaan 21 päivänä huhtikuuta 2027.
	Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta 1 §:n 2 momenttia ja 1 c §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin 31 päivään elokuuta 2027 asti.